

Esej

(Tóthová, Homolová V.: Mengeleho dievča)

Mať deti. Pre niektorých je to tak jednoduché, pre iných zase zložité. V prípade Violy Stern Fisherovej, to bolo až nemožné. Napriek nepriazni osudu to dokázala. Týmto činom premočila Mengeleho a potvrdila, že zázraky existujú.

Josef Mengele bol povolaním lekár. Keď sa aj v súčasnosti vyslovení jeho meno, po viac ako 70 ich rokoch od skončenia druhej svetovej vojny, ľuďom prebehne mráz po chrbte. Jeho „ambulancia“ bola v Auschwitzu, v najhoršom nacistickom koncentračnom tábore. Poľský Osvienčim „preslávil“ aj doktor Mengele, kde pôsobil ako vedúci lekár v ženskej časti tábora. Na bezmocných, ustráchaných ľuďoch robil nehumánne, zvrátené, sadistické pokusy.

Jednou z jeho „pacientiek“ bola aj Viola Stern Fischerová. V knihe Mengeleho dievča opísala, ako to v Osvienčime pod taktovkou „anjela smrti“, to bola jeho prezývka, vyzeralo. Bolo to ťažké čítanie, v ktorom sa zmiešavali rôzne pocity, ale aj nezodpovedané otázky. Bola to zmes hnevu, pohrdania voči nemu, ale aj smútok a ťažoba na srdci za tými, ktorí boli tak bezbranní a nemali možnosť brániť sa. Ako mohol jeden lekár ničiť a zabíjať ľudí?! A čo Hippokratova prísaha?! A prečo aj deti?! Kde sa v ňom zobrala toľká surovosť, bezcitnosť a ešte aj cynizmus?!

Mladá Viola, útlá žena s láskavými modrými očami, sa podrobila sterilizačným pokusom, po ktorých bola odsúdená žiť život bez detí. Chceli jej zobrať možnosť radovať sa z nich, a tak vidieť ich vyrastať a vydávať sa na cestu životom. Oni ju nechceli pripraviť len o život detí, ktoré mohla mať, ale aj o jej vlastný. Vďaka svojej priebojnosti ho porazila. Porazila nacistov, ktorí si želali smrť židov. Porazila Mengeleho. Porazila osud. Dvakrát darovala život. Tá, ktorá v tábore nemala právo ani na svoj vlastný. Narodili sa jej dve zdravé dcéry. Musela to byť veľmi silná žena, keď dokázala o tom rozprávať. Nielen o svojom príbehu, ale aj o iných, ktorí tú možnosť už nemali. V pamäti mi zostal osud malého chlapčeka, ktorý opísala v knihe rodáčka z Lučenca. Mal modré oči a svetlé kučeravé vlasy. Pre iných to bol malý anjelič, no pre Mengeleho, dokonalé dieťa na jeho morbidne experimenty. V tábore si mysleli, že toto malé srdce dokáže roztopiť to jeho - ľadové srdce. „Anjel smrti“ svoj nový „objekt“ pozoroval pri hre, kontroloval ho. Dokonca, keď mu išiel brať krv, upozornil ho, že ho to teraz kúsok pichne. K jeho mame sa správal s úctou a ona mu ochotne odpovedala na otázky, ktoré sa týkali chlapca. Mengele nedokázal pochopiť, že toto malé chlapča môže byť potomkom Žida. Keď ani po dvoch mesiacoch na nič neprišiel, zabil matku pred očami chlapca, ktorému sa vtedy začali tie najhoršie dni. Josef Mengele zrazu strhol masku a ukázal svoju pravú tvár. Frustráciu si na chlapcovi vybijal tým, že mu nedával jesť alebo mu po dňoch bez stravy strčil hadičku do hrdla a lial jedlo. Týral ho. Fyzicky i psychicky. Keď ho to po čase prestalo baviť, vytrhal chlapčekovi vlasy, odrezal mu kus kože na nohe

a pichol injekciu s fenolom do srdca, v ktorom nosil spomienku na mamu ... Keď jeho malé srdiečko dobúchalo, vybral mu aj jeho modré oči a hodil ich do sklenenej nádoby.

Mengele sa správal ako boh. Bol to on, kto rozhodoval o bytí, či nebytí tých, ktorí sa dostali do Auschwitzu. Zvyčajne pôsobil v delegácii, ktorá selektovala prichádzajúcich ľudí. Jeho povestný prst, keď ukázal vľavo, dal ľuďom nádej na život. Bola to však falošná nádej. Ich životy hneď po príchode vyhasli v plynových komorách. Tí, ktorých zadelil vpravo, dostali šancu žiť, ale ako žiť?! A najmä, ako dlho?! Podľa historikov, Josef Mengele pôsobil v Osvienčime 21 mesiacov a do plynových komôr poslal viac ako 400 tisíc ľudí. „Iba“ do plynových komôr. A koľko vyhaslo ľudských životov pod jeho „lekárskym“ dohľadom?!..

Aj o tom sú mrazivé spomienky Violy Stern Fischerovej. Dúfam, že keď 25. mája 2017 vydýchla, nechala tu svoje ťažkosti a pre nás svedectvo o hrôze, ktorej je človek schopný. Po prečítaní tejto knihy môže zostať jednotlivec úplne paralyzovaný a rezignovať na dobro. Spomenula som si však na odkaz gréckeho mýtu, ktorý pretrváva dodnes. Zvedavá Pandora, napriek zákazu, otvorila skrinku a z nej vypustila všetky biedy, zlá, choroby, utrpenia do celého sveta. Pandora, keď si to uvedomila, rýchlo veko skrinky zatvorila a zdalo sa, že je prázdna. V skrinke však zostalo len to, čo zlá zatlačili na samé dno. Bola to nádej. A tak bez uvedomenia si tejto skutočnosti, že máme vždy nádej, by sme sa zbláznili.

